

Seat No. : _____

OA-128

October-2018

M.Ed., Sem.-II

A-004 : Methods of Educational Research

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

વિભાગ-1

1. નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. પ્રત્યેક ઉત્તર 750 શબ્દોમાં લખો. 20
 - (1) ઐતિહાસિક સંશોધન પદ્ધતિ એટલે શું ? તેનાં સોપાનો જણાવો. ઐતિહાસિક સંશોધન પદ્ધતિમાં વસ્તુનું અંતર્ગત અને બહિર્ગત પરિશીલન શી રીતે થાય છે તે સમજાવો.
 - (2) વિકાસાત્મક અભ્યાસ પદ્ધતિના હેતુઓ જણાવો. તેના વિવિધ પ્રકારો જણાવી, આડછેદી અને ઉભયછેદી અભ્યાસોની ઉદાહરણ આપી તફાવત સ્પષ્ટ કરો.
 - (3) સર્વેક્ષણ સંશોધન પદ્ધતિના સોપાનોની વિગતે ચર્ચા કરો.
2. (A) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. પ્રત્યેક ઉત્તર 125 શબ્દોમાં લખો. 10
 - (1) વિકાસાત્મક અભ્યાસ પદ્ધતિના લાભ અને મર્યાદાઓ જણાવો.
 - (2) ઐતિહાસિક સંશોધનને મૂલવવાના સિદ્ધાંતો જણાવો.
 - (3) વર્ણનાત્મક સંશોધન પદ્ધતિ એટલે શું ? તેના ઉપયોગો જણાવો.
- (B) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો : 5
 - (1) વર્ણનાત્મક સંશોધન પદ્ધતિના કોઈપણ બે હેતુઓ જણાવો.
 - (2) ઐતિહાસિક સંશોધન પદ્ધતિથી સંશોધન હાથ ધરવામાં નવા સંશોધકથી થતી કોઈપણ બે ભૂલો જણાવો.
 - (3) શાળા-સર્વેક્ષણોને લગતાં કોઈપણ બે સંશોધન વિષયો જણાવો.
 - (4) વિકાસાત્મક અભ્યાસ પદ્ધતિથી સંશોધન હાથ ધરી શકાય તેવી કોઈ એક સમસ્યા જણાવો.
 - (5) સર્વેક્ષણ સંશોધન પદ્ધતિની કોઈપણ બે લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.

વિભાગ-2

3. નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. પ્રત્યેક ઉત્તર 750 શબ્દોમાં લખો. 20
- (1) સમકક્ષ પ્રાયોગિક યોજનાના પગથિયાં ઉઠાડરણની મદદથી સ્પષ્ટ કરો. આ યોજના એક જૂથ યોજનાથી કઈ રીતે જુદી પડે છે ? સમજાવો.
 - (2) એથનોગ્રાફીક (નૃવંશશાસ્ત્રીય) અભ્યાસ પદ્ધતિના સોપાનો વર્ણવો.
 - (3) પ્રાયોગિક સંશોધન એટલે શું ? પ્રયોગમાં નિયંત્રણ શા માટે જરૂરી છે ? તમારી દષ્ટિએ પ્રાયોગિક સંશોધનની કઈ યોજના શ્રેષ્ઠ ગણાય ? શા માટે ?
4. (A) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. પ્રત્યેક ઉત્તર 125 શબ્દોમાં લખો. 10
- (1) પ્રાયોગિક પદ્ધતિમાં આંતરિક ચથાર્થતાને જોખમમાં પરિબળોની ચર્ચા કરો.
 - (2) સહસંબંધાત્મક અભ્યાસ પદ્ધતિની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો. સહસંબંધાત્મક અભ્યાસ પદ્ધતિ શા માટે જરૂરી છે ? સમજાવો.
 - (3) એથનોગ્રાફીક (નૃવંશશાસ્ત્રીય) પદ્ધતિની લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.
- (B) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો : 5
- (1) હોથોર્ન અસર એટલે શું ?
 - (2) સહસંબંધાત્મક અભ્યાસ પદ્ધતિની કોઈપણ બે લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.
 - (3) એથનોગ્રાફીક (નૃવંશશાસ્ત્રીય) અભ્યાસ પદ્ધતિથી સંશોધન હાથ ધરી શકાય તેવી કોઈ એક સમસ્યા જણાવો.
 - (4) વિષયવસ્તુ પૃથક્કરણ પદ્ધતિ એટલે શું ?
 - (5) પ્રાયોગિક પદ્ધતિમાં બાહ્ય ચથાર્થતા એટલે શું ?

Seat No. : _____

OA-128

October-2018

M.Ed., Sem.-II

A-004 : Methods of Educational Research

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

SECTION – 1

1. Answer any **two** out of three should be in about **750** words : **20**
 - (1) What is historical research method ? Mention the steps of it. Explain the internal and external criticism in this method.
 - (2) State the objectives of developmental research method. State its various types. Differentiate the longitudinal and cross-sectional studies with illustrations.
 - (3) Discuss in detail the steps of survey research method.

2. (A) Answer any **two** of the following question is to be asked in about **125** words : **10**
 - (1) State the merits and demerits of Developmental Study method.
 - (2) State the criteria to evaluate the historical research.
 - (3) What is descriptive research method ? State its uses.

(B) Answer the following questions in short : (All Questions are compulsory) **5**

 - (1) State any two objectives of descriptive research method.
 - (2) State any two errors made by new researcher in conducting research through historical research method.
 - (3) State any two research-topics pertaining to a school-survey.
 - (4) State any one problem through which a research can be conducted for developmental research method.
 - (5) State any two characteristics of survey research method.

SECTION – 2

3. Answer any **two** out of three should be in about **750** words : **20**
- (1) Clarify the steps involved in equivalent-group experimental design with illustrations. How this design differs from single group design ? Explain.
 - (2) Clarify steps of Ethnographic Study method.
 - (3) What is experimental research ? Why control is necessary in experiments ? According to your view, which is the best experimental research design ? Why ?
4. (A) Answer any **two** of the following question is to be asked in about **125** words : **10**
- (1) Discuss factors that hinder the internal validity in an experimental study.
 - (2) Clarify the concept of correlation study method, why is correlation method essential ? – Explain.
 - (3) State the characteristics of Ethnographic method.
- (B) Answer the following questions in short : (All Questions are compulsory) **5**
- (1) What is Hawthorne effect ?
 - (2) State any two characteristics of correlation study method.
 - (3) State any one problem through which a research can be conducted for Ethnographic study.
 - (4) What is content analysis method ?
 - (5) What is the external validity in an experimental study ?
-